

	Јавна здравствена установа Болница „Свети Врачеви“ Бијељина Српске Војске 53			УП-10-122
<i>Поступак са умрлим лицем лијеченим у изолацији за збрињавање пацијената са COVID - 19</i>				
Страна 1 од 5	Издање:	Важи од:	Одобрио	Копија број
	3	2022-11-09	Проф. др Златко Максимовић	Е

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1.1 Предмет упутства

Овим упутством дефинише се поступак са умрлим лицем, које је лијечено у изолацији за збрињавање пацијената са COVID - 19 (у даљем тексту Изолација) Јавне здравствене установе болнице „Свети Врачеви“ Бијељина (у даљем тексту Болница Бијељина).

1.2 Подручје примјене

Ово упутство се примјењује у Болници Бијељина за лијечење пацијената у Изолацији и у мртвачници Болнице.

1.3 Надлежности за примјену

За примјену овог документа одговорни су начелници / руководиоци одјељења / служби, главна сестра болнице, главне и одговорне сестре, а дужни су га познавати и спроводити сви запослени радници Болнице Бијељина.

2. ВЕЗА С ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1 Референтни документи

- Акциони план ЈЗУ болнице „Свети Врачеви“ Бијељина.

2.2 Остали документи

- ПР-10-022: Поступак са умрлим пацијентом.
- УП-10-095: Упутство о поступку обављања обдукције.

3. ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1 Термини

- **Изолација:** болнички простор намјенски прилагођен за лијечење могућих, вјероватних или потврђених случајева на COVID - 19.

3.2 Скраћенице

- ЛЗО - лична заштитна опрема.

4. ОПИС ПОСТУПКА

4.1 Могућ COVID - 19 случај

1. Акутни почетак повишене температуре и кашља или акутни почетак БИЛО КОЈА ТРИ ИЛИ ВИШЕ од сљедећих знакова или симптома: повишена температура, кашаљ, општа слабост / малаксалост, главобоља, мијалгија, грлобоља, кијавица / цурење из носа, диспнеја, анорексија / мучнина / повраћање, дијареја, измијењено психичко стање.
2. Пацијент са **тешком акутном респираторном инфекцијом** (SARI: акутна респираторна инфекција праћена грозницом или са измјереном температуром изнад 38°C и кашаљ, који су се јавили у посљедњих 10 дана, а чије стање захтијева хоспитализацију).
3. Асимптоматска особа са позитивним антигенским тестом на SARS – CoV - 2 вирус.

Болница Бијељина	Страна 2 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-122
		3	2022-11-09	

- Епидемиолошки критеријуми: како је Република Српска у фази трансмисије вируса у заједници, тиме је епидемиолошки критеријум дефиниције случаја задовољен код свих пацијената, те је за испуњење дефиниције случаја потребно да је задовољен само наведени клинички критеријум.
- На основу клиничке и јавноздравствене процјене, може се утврдити потреба за даљим испитивањем и код пацијената који стриктно не задовољавају клиничке и епидемиолошке критеријуме.
- Дефиниције случаја које се користе у сврху надзора не користе се у клиничком збрињавању.

4.2 Вјероватан COVID - 19 случај (шифра UO7.2)

1. Пацијент који испуњава **наведене клиничке критеријуме и који је контакт вјероватног или потврђеног случаја**, или епидемиолошки повезан са кластером случајева са најмање једним потврђеним случајем идентификованим у том кластеру.

2. Могућ случај са снимком плућа која указује на COVID – 19

Типични снимак плућа који указује на COVID - 19 укључује сљедеће:

- Радиографија грудног коша: нејасне сјенке, често заобљене морфологије, са дистрибуцијом у периферне и базалне дијелове плућа.
 - СТ грудног коша: вишеструке билатералне сјенке типа „млијечно стакло”, често јасније ограничене, са дистрибуцијом у периферне и базалне дијелове плућа.
 - Ултразвук плућа: задебљање плеуре, Б линије (мултифокална, дискретна или конфлуентна), кондензација плућног паренхима са или без очувања ваздушног бронхограма.
3. Особа са недавним почетком аносмије (**губитак чула мириса**) или агеузије (**губитак чула укуса**), а без другог идентификованог узрока.
 4. **Смрт** одрасле особе са **респираторним дистресом прије смрти**, а која се не може објаснити другим узроком и **особа је била у контакту** са вјероватним или потврђеним случајем или је епидемиолошки била повезана са кластером са најмање једним потврђеним случајем.

4.3 Потврђен COVID - 19 случај (шифра UO7.1)

1. Особа са **лабораторијски потврђеном COVID - 19 инфекцијом PCR методом**, без обзира на присуство клиничких симптома и знакова.
2. Особа са позитивним антигенским тестом на SARS – CoV - 2 вирус и која испуњава критеријуме вјероватног случаја или могућег случаја под 1. и 2.
3. Особа са позитивним антигенским тестом на SARS – CoV - 2 вирус која је контакт вјероватног или могућег случаја.

4.4 Поступак у случају смрти пацијента лијеченог у Изолацији

У Изолацију се смјештају пацијенти са сумњом на постојање инфекције узроковане SARS – CoV - 2 вирусом, или код којих је потврђена инфекција. Пацијентима се отвара образац ОБ-10-052: *Историја болести* на неком од одјељења Болнице Бијељина зависно од примарне патологије, и та документација се односи у Изолацију. Све појединости у вези са лијечењем тог пацијента током боравка у болничкој Изолацији уносе се у *Историју болести*.

Уколико током лијечења дође до погоршања здравственог стања тог пацијента, лекар је дужан покушати реанимацију, ако га након реанимације не успије одржати у животу, констатује смрт у образац ОБ-10-054: *Температурно - терапијско дијететску листу* и ОБ-

Болница Бијељина	Страна 3 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-122
		3	2022-11-09	

10-052: *Историја болести*. Лekar из болничке Изолације позива дежурног лекара са одјелења на коме је пацијент примарно примљен и обавјештава га да је пацијент преминуо, а затим му шаље сву медицинску документацију насталу током лијечења да би он откуцао ОБ-10-065: *Отпусну листу*, ОБ-10-029: *Потврду о смрти* и ОБ-10-030: *Спроводилицу*. Са тог одјелења се врши обавјештавање родбине умрлог на начин описан у процедури ПР-10-022: *Поступак са умрлим пацијентом*.

Када је констатована смрт медицинска сестра / техничар фотографише умрлог, и слику шаље раднику мртвачнице који је одређен за преузимање тих фотографија, које се касније показују родбини при преузимању тијела из мртвачнице. Име и број телефона радника мртвачнице видно је истакнуто на огласној табли Изолације.

Тијело умрлог се не задржава у Изолацији и потребно га је што прије транспортовати у мртвачницу.

Обраду умрлог пацијента по правилу спроводе двије медицинске сестре / техничара, које су дужне / и носити комплетну ЛЗО, и то:

- Заштитни комбинезон,
- Респираторну маску,
- Заштитне наочаре,
- Два пара рукавица.

Током стваљања и скидања опреме особље је дужно поштовати препоруке за употребу ЛЗО. Након скидања ЛЗО особље је дужно обавити детаљну дезинфекцију руку, а затим и прање руку топлем водом и медицинским сапуном.

Медицинске сестре поступају на следећи начин:

1. Са тијела и из тијела пацијента уклањају катетере, брауниле, сонде и др. и све одлажу у канте предвиђене за инфективни отпад,
2. Скидају болничку пиџаму и убацују у посебну кесу коју спремачица после односи у вешерај на прање,
3. Вату натапају у дезинфекционо средство на бази хлора и њоме затварају све отворе на тијелу, уста, ране и др.,
4. Све личне ствари дезинфикују и убацују у посебну кесу, ствари пописују у образац ОБ-10-187: *Евиденција личних ствари и драгоцености*. Један примјерак обрасца остаје у ОБ-10-052: *Историја болести*, а други се убацује са стварима у кесу, и одвози заједно са пацијентом у мртвачницу,
5. Затим се тијело преминулог убацује у чврсту непромочиву санитарну кесу, а потом у другу санитарну кесу и затвара патент затварачем. Спољашњост кесе дезинфикује се хлорним препаратом или 70% алкохолом.
6. На руб вреће причвршћује се образац ОБ-10-136: *Картон умрлог*, гдје се у напмени уписује да је смрт изазвана SARS – CoV - 2 вирусом,
7. Врећа са преминулим ставља се на транспортна колица и одвози у мртвачницу.

Лица која врше транспорт преминулог из болничког карантина у мртвачницу дужни су носити:

- Маску,
- Рукавице,

Болница Бијељина	Страна 4 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-122
		3	2022-11-09	

- Заштитни мантил.

Након одвожења умрлог, помоћно особље спроводи чишћење и дезинфекцију просторије и предмета у њој, и при овим активностима дужно је носити ЛЗО.

Уколико је потребно обавити обдукцију умрлог, поступа се у складу са упутством УП-10-095: *Упутство о поступку обављања обдукције*, и у складу са протоколом Свјетске здравствене организације.

Транспортна колица се остављају у мртвачници, како би се накнадно опрала детерцентом и дезинфиковала. Колица се просуше и спреме за даљу употребу. Метални дијелови се могу дезинфиковати 70% алкохолом.

4.5 Поступак са преминулим у мртвачници

Особље провјери да ли је врећа добро затворена, да ли је обиљежена потребним подацима. Након најмање шест сати боравка у мртвачници покојник се може предати надлежном погребном предузећу након што је спроведена дезинфекција сандука.

Особље у мртвачници се придржава истих правила током руковања са тијелом, као и особље на одјељењу гдје је пацијент преминуо и спремао се за премјештај.

4.6 Потребне превентивне радње током преузимања преминулог пацијента од стране погребног друштва

Особе које раде на преузимању покојника морају што мање додиривати ствари, намјештај, предмете и друго у просторији гдје се налази покојик. Одрасли старији од 60 година и имунокомпромитоване особе требају избјежавати контакт са тијелом преминулог.

Особе које преузимају тијело из мртвачнице Болнице треба да користе:

- Заштитни комбинезон за једнократну употребу с дугим рукавима,
- ФФП2 маска,
- Једнократне рукавице,
- Заштитне наочаре или заштитни визир,
- Водонепропусна заштитна радна обућа или заштита за обућу.

Током облачења и скидања личне заштитне опреме обавезно је да се примјењује упутство Института за јавно здравство Републике Српске о личној заштитној опреми.

Као дезинфекционо средство може се користити Изосан (3,5 - 4 g / 5 l воде) за све радње, као и за дезинфекцију возила након сваког транспорта.

4.7 Чишћење и дезинфекција простора

Овај поступак може спроводити само особље обучено за употребу одговарајуће личне заштитне опреме. Након чишћења неутралним детерцентом треба употријебити дезинфекционо средство на бази хлора у облику раствора натријевог хипохлорита (0,05 - 05%) или неко друго вируцидно средство према упутству произвођача.

Као дезинфекционо средство може се користити Изосан (3,5 - 4 g / 5 l воде) за све радње, као и за дезинфекцију возила након сваког транспорта.

За чишћење се мора користити строго намјенска или једнократна опрема (крпе, мопови). Опрема за виšekратну употребу (дршке мопова, канте) се након употребе оперу и дезинфикују.

Болница Бијељина	Страна 5 од 5	Издање:	Важи од:	УП-10-122
		3	2022-11-09	

5. ПРИЛОЗИ И ОБРАСЦИ

5.1 Прилози

- Нема.

5.2 Обрасци

- ОБ-10-029: Потврда о смрти,
- ОБ-10-030: Спроводница,
- ОБ-10-052: Историја болести,
- ОБ-10-054: Температурно терапијско дијететска листа,
- ОБ-10-065: Отпусна листа,
- ОБ-10-187: Евиденција личних ствари и драгоцености.

6. ЗАПИСИ

Табела 1:

Назив документа	Ознака обрасца	Документ формира	Број примјерака	Рок чувања	Мјесто чувања	Евидентирање
Потврда о смрти	ОБ-10-029	Љекар	3	Трајно	Архива	-
Спроводница	ОБ-10-030	Љекар	2	Трајно	Архива	Пријемна канцеларија
Историја болести	ОБ-10-052	Љекар	1	Трајно	Архива одјељења	Архива болнице
Температурно-терапијско дијететска листа	ОБ-10-054	Љекар	1	Трајно	Архива	-
Отпусна листа	ОБ-10-065	Љекар	4	Трајно	Архива	-
Евиденција личних ствари и драгоцености	ОБ-10-187	Медицинска сестра / техничар	2	Трајно	Архива	-